

Сулейман-Стальский райондин общественно-политический газет

КУЪРЕДИН ХАБАРАР

№23 (26496)

Жуьмя, 3-июнь, 2022-йис
Газет гяфтеда садра акъатзава.
Маса гунин къимет азадди я

Вири хъсанвилер чи аялриз хъурай

Лишанлу йикъар, суварар гзаф ава чахъ, гъам вири-дуньядин, Вироссиядин ва республикадин дережада къейд ийизвайбур. Абурун арада гъар йисуз гад алуькзавай сифте юькюз – 1-июндиз къейд ийизвай Аялар хуьнин Виридуьньядин ва диде-бубайрин Вироссиядин йикъа къетген чка къазва. ГьикI лагъайтIа, и сувар чи гележег тир аялрихъ галаз алакъалу я эхир. Чи виридан асул мурад-метлеб сад я: вири хъсанвилер, генгвилер, мублагъ-вилер, экуь гележег аялриз хъун.

Лагъана кIанда: вири дуьнья кафе-ресторандин къарсурай, инсанриз зидвилерни тIарвилер гъайи коронавирусдин азар сеbeb яз и гуьзел сувар, гзаф маса чкайра хъиз, Сулейман-Стальский райондани гегеншдаказ тухуз, тешкилиз хъанвачир.

Алай йисуз лагъайтIа, бицекрин сувар районадди виликамаз хъсан гъазурвилер заместитель Саид Темирханов, образованидин управленидин начальник Гъуьсейн Шихбаба-

авай, цуьквер хътин аялар тир. Абуруз гъейран жедайвал безетмишнавай залда ширинлухар, милли хуьрекар, гъар жуьре мижеяр, яр-емиш алай столар къурмишнавай. Райондин Културадин дворецдин гъевескарри язавай авазрини манири гуьгуьлар мадни шадарзавай.

Сифтедай и суварин метлебдилай куьрелди рахуналди ва тебрикдин келимаяр луьгуналди, мярекат РУО-дин къвалав гвай «ИМЦ» МКУ-дин директордин заместителар тир Венера Абдуселимовади, Каминат Усмановади ачухна.

Гуьгуьнлай аялрин йикъан мярекат Алкъвадрин ва Къасумхуьруьн 2-нумрадин юькван школайра кIелзавайбур тир Милана Асваровади ва Максим Селимова уstadвилелди киле тухвана.

Гаф райондин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис Оруджеваз гана. Ада и гуьзел сувар аялриз ва абурун диде-бубайриз райондин депутатрин Собранидин председател Штибег Мегъамедханован, администрациядин ва кылди вичин тIварунихъай мубаракна, и йикъан къетгенвилерикай лагъана, суварин мярекатар тухуник пай кутур организацирин,

парталар алаз, гъилера цуьквер аваз, сиверал хъвер алаз Агъа-СтIал Къазмайрин СОШ-дин аялар – къуьлердайбурун дестеяр экъечIна, абуру уstadдаказ къуьлерин нумраяр къалурна.

Аялриз ва мярекатдин иштиракчийриз сувар – лишанлу югъ райондин образованидин управленидин начальник Гъуьсейн Шихбабаева, райондин дишегълийрин Советдин председател Айишат Къасумовади, районадди кардик квай КЦСОН-дин пешекар Заира Азизовади ва масабур мубаракна, аялрин гъакъиндай ийизвай къайгъударвиликай, и йикъан къетгенвилерикай лагъана.

Гъар са касдин рахунрилай гуьгуьнлиз Эминхуьруьн юькван школадин муаллим Шакир Магъарамова, Културадин дворецдин работник Зугъраб Гъажиева, Цийи поселокдин ва Алкъвадрин юькван школайра кIелзавай Эмина Шихбабаевади, Мартин Саидова, бахчайра тербия къачузвайбуру манияр лагъана, Агъа-СтIал Къазмайрин юькван школадин 5-класда кIелзавайбурун дестеди къуьлер авуна.

Мярекат киле тухузвайбур тир Милана Асваровади, Максим Селимова и мярекат тешкилуник пай кутур организацирин ва кылдин ксарин тIварарни къуна

ва абуруз чухсагъул малумарна. Абурун арада райондин администрация, «Там-Там» кафе-ресторан, «Рычал-су» ООО, «Караван» туьквен, райондин хуьруьн майишатдин управленидин начальник Къазиагъмед Къазиагъмедов, РОВД-дин начальник Играм Османов, КЦСОН, УСЗН, волонтеррин десте ... авай.

Гъихътин мярекат, вичини аялрин мярекат хъурай, манияр, къуьлер, хуьруьн-зарафат, пишкешар галачир. Мярекатдин майдандал кыллай-кылди аялри къуьлер авуна.

Мярекатдин сергъятра аваз аялрин арада «Низ хкетар чиде?», «Чаз чи хайи край гьикI чизва?» лишандик кваз ва ширар кIелунай, къуьлер авунай

аялрин арада викторинаяр, конкурсар тухвана, анрин гъалибчийриз чи районгъли шаир Пакизат Фагулаевади бицекар патал акъуднавай «Пси-пси псайди» ва «Лезги халкъдин махар» ктабар гана.

Мярекатдиз теклифнавай 60 аялдини КЦСОН-дин патай недай шейэр авай пакетар гана.

Шаддаказ, хъсан тешкиллувал аваз киле феи мярекатдай гъам аялар, гъамни абурун

Аялар чи пакадин югъ, чи гележег я. Гъавилей чи виридан мурад-метлебни сад я: абурухъ вири хъсанвилер, генгвилер, абурун кылелни михъи, экуь, ислягъ цав хъун! Аялрин бахтлувал диде-бубайрин бахтлувални я.

акуналди, аялрин ва абурун диде-бубайрин еке иштираквал аваз киле тухвана. И кар патал райондин гуьзел пилерикай сад тир, «Кпул ятар» тамун гапIалда

ев, Къасумхуьруьн ва Къулан-СтIалрин хуьрерин поселенийрин администрацирин килер Далгат Бабаев, Марат Исмаилов и мярекат тухуник пай кутур,

кардик квай «Там-Там» кафе-ресторан хъянавай. И юькюз анаг а къайдада безетмишнавай хъи, рикIелай вахтунин татугайвилер, зидвилер, тIаларни физвай. Йикъан сятдин 11 тамам

спонсорвилер куьмекар гайи са жерге организацирин руководителар ва пешекарар атана. Амма, суварин мярекатдин виридалайни багъа иштиракчийр лагъайтIа, чинра хъвер, шадвал

кылдин ксарин тIварар къуна, абуруз, гъакни спонсорвилер рекъай куьмек авурбуруз чухсагъул лагъана.

- Азиз тир аялар ва диде-бубаяр!, - лагъана Лацис Оруджева. – Аялар хуьнин Международний югъ ООН-дин къарардалди къейд ийиз 70 йисалай виниз я. Аялар чи виридалайни чIехи девлет, хазина, чи гележег ва пакадин югъ я. Чи виридан мурадни сад я: аялрихъ мягъкем сагъламвал, ислягъвал, хъсанвилер хъун! Чун вири аялар патал яшамеш жезва. Аялрихъ шадвал, хушбахтлувал хъун - им чIехибурун шадвал, хушбахтлувални я. Къуй аялрикай гъар са диде-бубадин рикIер динж ва шад хъурай!

Муниципалитетдин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис Оруджеван куьруь, амма метлеблу келимайриз къуват гун яз, майдандиз милли

диде-бубаяр, багърияр рази яз, сиверал хъвер алаз кIвалериз хъфена.

Текст кхъейди ва шикилар ягъайди Хазран Къасумов я

Оперштабдин заседанида иштиракна

Алай йисан 30-майди Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликова республика тамамвилелди газдалди таъминарунин, энергетикадин ва яшайишдинни экономикадин майишатар экономикадин рекъай дурумлудаказ вилик тухунин рекъай кардик квай региондин Оперативный штабдин заседание кыле тухвана.

Заседанидал алай месэлайрай ДР-дин вице-премьер Руслан Алиев, энергетикадин ва тарифрин министрдин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Ризван Мурадов, «Газпром межрегионгаз Махачкала» ООО-дин генеральный директор Ленар Мансуров, Гьукуматдин Председателдин заместитель – чилерин ва эменниндин алакыйрин министр Заур Эминов рахана.

Заседанидин кваллахда ВКС-дин кыйдада Сулейман-Стальский райондин Кьилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис Оруджева иштиракна.

Асият Мирзалиева

Яшайишдинни экономикадин месэлайриз килигна

30-майди Сулейман-Стальский райондин Кьилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис Оруджеван регъбервилек кваз кыле феий райадминистрациядин аппаратдин совещанидал муниципалитет яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухунин месэлайриз килигна.

Сифтедай совещанидал Сулейман-Стальский ва Къурагъ районрин военный комиссар Райзудин Женетова гатфарин призыв кыле физвай гьалдикай малумат гана.

Муниципалитетдин агропромышленный сектор авай гьалдикай ва АПК вилик тухун патал карханайра кыле тухузвай чуьлдин кваллахрай райондин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин начальник Къазиагъмед Къазиагъмедова регъенш рахунар авуна.

Гатун каникулрин вахтунда школьникриз ял ягъун тешкилуникай совещанидал райондин образованидин управленидин начальник Гьуьсейн Шихбабаева малумат гана. Ада лагъайвал, алай йисуз Цмуррин юкван школадин бинедаллаз школьникри яд ядай лагерь тешкилнава, аниз 100 аял кьабулда.

Агъалийрин кьилдин кьатар чилин учасиокралди таъминарунин рекъай ЕГИССО-диз делилар гуникай УМИЗ-дин директор Назир Гьасанова ва райадминистрациядин Кьилин заместитель Саид Темирханова малуматар гана.

Совещанидин нетижаяр Лацис Оруджева кьуна.

Донбасдин агъалийриз куьмек яз

1-июндиз чи райондай Донецкдин ва Луганскдин халкьдин республикайрин агъалияр патал мад сеферда гуманитарный пар рекъе туна. Ам райондин карчийри райадминистрациядихъ галаз санал тешкилнавайди тир.

«Мевер» минеральный яд авай 5 литрдин пластикадин кьапара аваз 560 упаковка ва 1,5 литрдин 504 упаковка авай пар ялдай «КАМАЗ» автомашин муниципалитетдин администрациядин виликай рекъе гьатна.

И пар рекъе твазвайбурун дестедик райондин Кьилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис Оруджев, Кьилин заместителар ва райадминистрациядин талукъ кьурулушрин векилар квай.

Рикел хкиз кланзава хьи, Донбасдин агъалияр патал гуманитарный куьмекдин пар авай улакьдин сифтеган рейс 17-мартдиз рекъе тунай. Ана чи карчийри газурнавай сифте нубатда чарасуз герек жедай продуктар гьа гьисабдай яз минеральный хьвадай яд, консервийар ва гьуьруькай газурнавай шейэр авай.

Гьукуматдин телеграмма

Украинада кыле физвай махсус операциядин вахтунда вичин хивевай ватандашвилдин ва кьуллугъдин везифаяр тамамардайла игитвилелди телефон хьайи чи баркаллу районгъли Абасов Руслан Сейфудиновичан диде-бубадин тварцихъ Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликовалай гьукуматдин телеграмма хтанва.

Ана икI кхьенва: «Гьуьрметлу Сейфудин Рагъимович ва Гьулан Айбагъовна!

Украинада махсус операциядин вахтунда кьуллугъдин везифаяр кьилиз акъудайла куь хва Абасов Руслан Сейфудинович игитвилелди телефон хьунихъ галаз алакьалу яз эвез тежедай магърумвал хьунай республикадин руководствонин ва гьакIни жуван патай рикIин лап дериндай башсагъ-лугъвал кьабула.

Вичин уьмуьрдин макьсад яз Куь хши Ватандиз кьуллугъ авун хьина, гзаф миллетрин чи халкьдин хатасузвал, азадвал хуьн таъминарунин мураддалди ам женгина игитвилелди телефон хьана. Гьелбетда, са жуьрединни гуьгьуьлкьунин гатфаривай куь рикIерин тIал секциариз жедач. Чун вири Русланан вилик буржлу я. Игитдин тIвар эбеди яз амуькьда!».

Еке гьуьрметдивди Дагъустан Республикадин Кьил С. Меликов

Игитрин тIварар эбеди яз амуькьда

Алай вахтунда Россияда Украинада кыле тухузвай махсус операцияда иштиракзавай чи дагъустанвийри, абурун жергедай яз чи районгълийрини, хайи ватан кIан хьунин, ам хуьнин карда игитвилдин чешнеяр кьалурзава. Абурукай тафаватлу хьайибурун тIварар, шикларни галаз, мукьвал-мукьвал Россиядин центральный телевиденидаини кьазва, абур чешне яз кьалурзава.

Амма, гьайиф хьи, чал кьайи хабарарни агакьзава. ИкI, ийкьара ихьтин чIуру хабар Агъа-СтIал Къазмайрилай тир Абасоврин хизандални агакьна: абурун хва Руслан Украинада кыле феий са женгина игитвилелди телефон хьана.

Алай йисан 28-майди Агъа-СтIал Къазмайрин юкван школада Украинада кыле физвай махсус операцияда кьегьалвилелди телефон хьайи и школада кIелай Абасов Русланан экуь кьамат рикIел хкуниз талукъарнавай ядин митинг кыле фена. Ам вирида, са декьикада кисна акъвазуналди, регъметлуди рикIел хкунилай башламиш хьана.

- Анал сифте гаф гваз и школадин директор Асланов Жабраил рахана: - «Кьегьалвилдин адетралди мягкем чIехи улкведиз ва халкьдин кьагъриманвилер авун патал са жуьрединни четинвилер аквадач. Вичин вири тарихда гьар вахтара чи халкьди вичин игитвал ва Ватандиз вафалувал кьалуриз хьана. Амма, гьайиф хьи, гьахьвални адалатлувал хуьн, улкве ислягъвилелди вилик фин патал гзаф кьадар кьурбандар ва гьамар гьисс авуниз мажбур жезва.

Ватан хуьн гьар са ватангълидин намусдин пак буржи тирди кьейднава улкведедин кьилин Закон тир Россиядин Конституцияда. Адаз вафалу тир гзаф чи аскерри Украинада кыле физвай махсус операцияда кьегьалвилер ва игитвилер кьалурзава

Гьар сеферда чи халкь ахьтин ахтармишунрай, женгерай гьалибвал гваз экъечIайди я. И сефердани гьакI жедайдахъ чун кIевелай инанмиш я. Чи улкведедин умуми гьалибвилек чи хуьруьнвийрини чпин пай кутунва ва кутазва. И кардал чна гьамиша дамахни ийида.

Абасов Руслан чи халкьдин игитвилдин ивирар давамарзавайбурукай сад я. Ам женгина игитвилелди телефон хьана. Чна чи школадин выпускник игит яз рикIера хуьда.

Руслан Абасован уьмуьрдикай ва женгинин рекъикай анал куьруь делилар гваз тербиядин кваллахдин рекъай и школадин директордин заместитель Шамсият Ханвердиева рахана. Ада кьейд авурвал, Абасов Руслан Сефединович 1982-йисан 19-октябрдиз Агъа-СтIал Къазмайрал дидедиз хьана. 1989-2000-йисара и хуьруьн юкван школада кIелна. Ам лагъай гаф кьилиз акъудай чешнелу ученик тир. Адаз санал кIелзавай аялрин арада еке гьуьрмет авай.

Россиядин Яракьлу Къуватра кьуллугъ авуна хтайдалай гуьгьуьнниз ада кваллах авун Дагъустан Республикадин ОМОН-да давамарна.

Украинада Донецкий Халкьдин Республикадин сергъятда кыле тухузвай махсус женгинин операцияда гуьгьуьллувилелди иштиракна.

2022-йисан майдин вацра неонацистрихъ галаз кыле феий женгина ам игитвилелди телефон хьана.

Митингдал вичин ученик яз хьайи Руслан Абасован гьакьиндай вичин рикIел хкунар гваз адан классдин руководитель яз хьайи Сулейман-Стальский РУО-дин «ИМЦ» МКУ-дин директордин заместитель Венера Абдуселимова рахана.

Гьеле школада кIелзавайла адан лайхлувилерикай лугъуьни галаз санал, ада хайи Ватан хуьн патал гуьгьуьллувилелди женгиниз феийи ва игитвилелди телефон хьайи вичин ученикдал дамах ийидайди ва ам гьамиша жележегдин несилриз чешне яз амуькьдайди кьейдна. «- Вун чи рикIел алама. Чна квехъ гьам чIугъваза», - кьейдна эхирдай ада. Эхъ, игитрин тIварар эбеди яз амуькьда.

Абидин Камиллов

Хуьруьн майишат

Агалкьунар дурумлу экономикадин бине я

Къецепатай Россия патал эцигнавай сергыятрин шартлара хуьруьн майишат вилик тухун, гьасилзавай хуьруьн майишатдин продуктар артухарун, дурумлу экономика арадал гьун лап кьилин месэлайрикай садаз элкьенва. Кьунвай майданрал, тѳебиатдин шартларал гьалтайла республикада хуьруьн майишатдин муниципалитетрик акатзавай Сулейман-Стальский районада и месэлайр гьн гьалда ава? Карханайра, лежбервилдин майишатрин, арендаторрин участокра чуьлдин кьвалахар гьикI кьиле физва? Хуьруьн майишатдин хилий райондин вилик гьихьтин везифаяр акъвазнава?

И ва хуьруьн майишатдихь галаз алакьалу маса суалриз жавабар жагьруунин мураддалди чун райондин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин начальник Къазиагьмед Къазиагьмедовахь ва адан заместитель Гьамидин Абдулкафаровахь галаз гуьруьшмиш хьана, гуьгьуьнлай са шумуд майишатдиз фена. Чун инанмиш хьайивал, эхиримжи вахтара районда и хел вилик тухуниз екедаказ фикир гузва, кьвалахзава. Идан нетижа яз райондихь агалкьунарни жезва. И кар кьалурун патал, сифтедай чаз ихьтин рекьемамар гьиз кланзава. Алагай йисуз районда 6563 тонн техил, 23800 тонн емишар, 15292 тонн ципицар, 34810 тонн салан майвар, 6020 тонн картуфар, 2736 тонн як, 13520 тонн нек, 73,4 тонн сар

ва 7 миллионни 135 агьзур кака гьасилна, 517 гада цийи багьлар ва 252 гада уьзюмлухар кутуна. Вири и рекьемамар 2020-йисанбурулай гзаф я.

2022-йисан бегьер патал карханайри, фермервилдин лежбервилдин майишатри ва арендаторри 853 гада зулун магьсулар канва. Абурукай 350 га лап хьсан, 503 га разивал ийиз жедай гьалда ава.

Алай йисан гатфаризни 170 гектарда гатфарин кьуьл, хейлин майданра картуфар, халияр, истивутар, серкер ва маса саланни бустандин няметар кана.

Райондин агьалийри чпи-чеп недай продуктралди таьминаруннин мураддалди хьуси майишатра «борщ гьазурдай» сифте нубатда герек продуктар тир картуфар, чичекар, келемар, чутгундуар, газарар... канва. Идалайни гьейри, хуьруьн майишатдин карханайри 35 гадилаи виниз майданра товаррин картуфарни канва. Товаррин гатун халияр ва кьарпузар канвай майданарни алагай йисарилай гзаф я.

Гьелбетда, гьасилзавай продукциядин кьадар артух хьуниз мянрадай шейэри хьсан таьсир ийизва. И кар фикирда кьуналди, 350 га зулун магьсулар канвай никериз 17,5 тонн, 100 га гатфарин кьуьл канвай никериз 3,5 тонн, 120 га картуфрин салариз 14 тонн, 715 га салан майвар канвай салариз 100 тонн мянрадай шейэр вьегьенва.

Хуьруьн майишатдин продуктар гьасилзавайбуру дигидай целди вахт-вахтунда таьминарунихьни еке метлеб ава. И кар патал «Ашга-стальский», «Калаган» кьанал-

рал ремонтрин, дуьз кьайдадиз хьунин кьвалахар тамамарна. Хуьруьн майишатдин продукция гьасилзавайбуру 64 километрдин ва хуьрерин поселенийрин администратийри 28 километрдин кьаналар чпин кьуватралди ремонт авуна. Идан нетижада дигидай яд гьам карханайрал, гьамни арендаторрал, агьалийрал вахтунда ва бес кьадарда агакьзава. Алай вахтундани вацлара ва кьаналра яд бес кьадар ава.

Идахь галаз санал, районда яд «стлал-стлал» гудай кьайда кардик кутаза. ИкI, алай вахтунда районда 1550 гадин багьлариз, 490 га уьзюмлухриз, 25 га картуфриз, 30 га халид салариз яд «стлал-стлал», 42 га гзаф йисарин векьериз яд марфадин кьайдада гузва.

Зулун магьсулар канвай никерилай гьейри, гатфарин чуьлдин кьвалахар 3941 гадин багьлара ва 1670 гадин уьзюмлухрани кьиле тухванва.

Санлай кьачурла, районда 2498 га багьлар ава. Абурукай 1159 га жегьил, 400 гадилаи виниз 2015-2022-йисара кутунвай интензивный багьлар я.

Алай вахтунда багьлара члуру хьчар тергзава, ятар гузва.

Алай йисан гатфариз, план 219 га яз, 681 гада цийи багьлар кутуна. Абурукай 158 га ичин ва маса емишрин, 486 га шумьягьин ва 37 га кьерецин адетдин технологиядай кутунвай багьлар я. Кьилди кьачуртIа, «Полоса» ООО-дихь 565 га (ичерин, пинийрин, чухьверрин ва маса емишрин), «Восход» ООО-дихь 86 га шумьягьин, «Зардиян» ООО-дихь 30 га кьерецин багьлар ава.

1600 гадин багьлара яд «стлал-стлал» гудай кьурулуш кардик кутуна.

Идахь галаз санал, районда цийи багьлар кутунизни гьазурвилер аквазва. 15 гада чил дериндай кьарагьарнава, и кар давамни ийизва. Алай йисан зулухьай 800 гадилаи виниз майданра цийи багьлар кутун планламишнава.

Агротехникадин серенжемамар уьзюмлухрани кьиле тухузва. Кьилди кьачуртIа, уьзюмлухара жергейрин араяр канва, ятар ганва, 577 гадиз мянрадай шейэр вьегьенва, уьзюмлухриз азаррин ва зиянкар гьашаратрин аксина дар-

манар янава.

489 гадин уьзюмлухара яд «стлал-стлал» гудай кьурулуш кардик кутунва, «Зардиян» ООО-да 80 га уьзюмлухара и кьурулуш кардик кутунин кьвалахар кьиле тухузва.

Алай йисан гатфарихьай 169 гада цийи уьзюмлухар кутуна. Цийи уьзюмлухар кутунвай карханайрик «Дербент-Агро» (110 га), «Гюльгери – вацI» (38 га), «Наврзалиев» КФХ (6,5 га) ва «Садыкова Ф. П.» (11,5 га) акатзава.

- Гатфар акьатна, гад алуькнава, - лугьзува райондин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин управленидин начальник Къазиагьмед Абидинович Къазиагьмедова. – Гадни чуьлдин кьвалахарин кьизгьин вахт я. Уьзюмлухрани багьлара, никерани салара ва производстводин маса хилера агротехникадин серенжемамар кьиле тухун давамарунихь галаз санал, карханайрин зегьметчияр, арендаторар са бязи салан майвар, некийяр, пинийяр кьватI хьувунивни эгечнава, общественный малкьара патал алафар гьазурзава. И кьвалахарни планда кьалурнавай графикдин вахтарал амал авуна кьиле тухузва.

Некийяр, асул гьисабдай, гегьенш майданра Герейханован хуьруьн поселенидин мулкунал гьасилзава. Хьсан еридин, экологиядин жигьетдай михьти тир некийрихь муштерийрин патай еке игьтияжни ава.

Эхиримжи йисара районда малдарвални йигиндаказ виликди физва. И кардиз «АлиЯк», «Горец» ООО-ри екедаказ куьмек гузва.

Районда мал-кьарадиз тух кьуьд тешкилунизни екедаказ фикир гузва. Карханайрихь 474 га векьин уьруьшар (94 га гзаф йисарин, 380 га са йисан векьерин)

ава. Векьер гьакIни усадьбайрин участокрай, багьларай, арендаторрин участокрайни язава. «Горец» ООО-да икьван чьвалди 250 тонндай виниз сенаж гьазурнава.

УСХИП-дин кьилин пешекарри чаз лагьайвал, алай вахтунда уьруьшара, арендаторрин участокра кьалин ва хьсандиз хьакь хьанвай векьер ава. Гьавилий алай йисуз шазандалай гзаф, 32000 тонндай тIимил тушиз векьни алаф гьазурун планламишнава.

Чуьлдин кьвалахарал машгуьл тир карханайрин, фермервилдин лежбервилдин майишатрин зегьметчирихь, арендаторрихь элкьенва, чаз лугьуз кланзава: кьез кьуватар хьурай, халкьдин суфра берекатлу ийизвайбуру!

Хазран Кьасумов, «Кубредин хабарар» газетдин экономикадин отделдин заведующий

Гатфарин призыв

Аскервиллиз рекье туна

Алай йисан 20, 21 ва 31-майдин йикьара Сулейман-Стальский районада Россиядин Яракьлу Кьуватра кьуллугь ийиз жегьилар рекье тунин мярекатар кьиле фена.

Призывникриз тебрикдин ва алхишдин келимаяр гваз мярекатрал райондин Кьилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Лацис

Оруджев, Сулейман-Стальский ва Кьурагь районрин военный комиссар Райзудин Женетов, дяведин ва зегьметдин, Яракьлу Кьуватрин, кьайдаяр хуьдай органрин ветеранрин Советдин председатель Ислеман Ризаев рахана.

- Играми призывника! - лагьана Лацис Оруджева, - Ваган хуьн – им гьар са итимдин пак буржи я. Россиядин гражданидиз хас тирвал, михьдаказ ва дамахдивди Вагандиз кьуллугь ая. Кьез хьсан рехь хьурай!

Военный комиссар Райзудин Женетова призывникрив военный билетар вахкана, абуруз и лишанлу вакьиа мубаракна.

Военный комиссар Райзудин Женетова кьейд авурвал, гатфарин призывдиз винидихь тIвар кьур кьве райондай саки 70 призывник ракурда. Кьве райондай гьеле 29 кас армиядиз ракурнава.

Х. Гьажибалаев

5-июнь Виридуьньядин чун элкьуьрна кьунвай алем хуьнин ва Россияда экологиядин югь я

Тѳебиат хуьналди, чна чунни хуьзва

Виридуьньядин чун элкьуьрна кьунвай алем хуьнин югь 1972-йисуз ООН-дин Генеральный ассамблеяди тестикьарна. И югь тайинарун а кардихь галаз алакьалу я хьби, 1972-йисан 5-июндиз Стокгольмда инсан элкьуьрна кьунвай алемдин месэлайрай ООН-дин Конференция ачух хьана. Конференцияди чун элкьуьрна кьунвай алем хуьнихь ва тѳебиатдин ресурсар менфятлуздаказ ишлемешунихь рекье тунвай, вири уьлквейри амал авуна кланзавай, виче 26 асул диб, бине авай декларация кьабулна. Анал сифте яз чун элкьуьрна кьунвай алем хуьн ва хьсанарун кьенин ва кьезвай несил патал инсаниятдин эвелимжи буржи тирди малумарна.

И юкьуз дуьньядин гзаф уьлквейра тѳебиат хуьнихь галаз алакьалу мярекатар, акцияр кьиле тухузва.

Мадни, 5-июндиз Россияда экологдин югьни кьейд ийизва. Талукь Указдал РФ-дин Президент Владимир Путина 2007-йисан 21-июндиз кьул члуьгуна. Сифте яз Экологдин югь Россияда 2008-йисуз кьейдна. И сувар арадал атуни Россияда вири дережайра государстводин тѳебиат хуьнихь галаз алакьалу идарайрин пешекарвилдин кьвалахдин важибувал кьалурзава.

Виридуьньядин чун элкьуьрна кьунвай алем хуьнин ва Экологдин йикьарин сергыятра аваз гьар йисуз милли парккара ва заповедникара общественностдин фикир тѳебиат хуьнал желбдай акцияр кьиле тухузва, территорияр зирзидилдикай михьзава, экологиядин марифатдин мярекатар тешкилзава.

Вуч гуьзел я чи ерияр!

Гьакьикьатдани, чи гьвечли ватан – XX асирдин Гомер Стлал Сулейманан тIварунихь галай район гуьрчег я. Дамахдай вири ериярни, тарихдин, архитектурадин имаратарни, тѳебиатдин гуьзел чкаярни ава чи районда. И кардихь чун, А. Саидован тIварунихь галай Эминхуьруьн юкьван школадин 6-8-классра кIелзавай аялар, Агьа-Стлалдал ва Цмурдал экскурсийриз фейила мад сеферда инанмиш хьана. Стлал Сулейманан (Агьа-Стлал) музейдин директор Лидия Стальскаяди ва Гьалибвилдин музейдин (Цмур) директор Нариман Агьабекова авур ихтилатри, музейра авай экспонатри чаз еке таьсир авуна.

Идалайни гьейри, экскурсиядин сергыятра аваз чун Кьасумхуьруьнни Кьулан-Стлалрин арада авай «Кпул ятар» тамун гапIалда, Цмуррин патав шумьягьин багьлар кутунвай участокдани хьана. Анрин гуьзелвиле, Цмур вацIун дереди чун гьейранарна.

Камил Кьасумов, Эминхуьруьн СОШ-дин 8-классдин ученик

Спортда агалкыунай – грамотаяр

Сулейман-Стальский райондай хейлин гадайри ва рушари алай йисуз юкьван школар лап хьсан кыметар аваз акалтарзава. Га са вахтунда абуру райондин ва республикадин олимпиадайра, спортдин акажунрени агалкыунар кызанмишна.

ИкI, муниципалитетдин спортдин уьмуьрда активвилелди иштираккай са шумуд жегьилдив районда кардик квай спортдин, туризмдин ва жегьилрин крарин рекьяй Комитетдин директор Чингиз Абдулмежидова райондин Чухсагулдин чарар вахкана. Абуру арада футболдай районрин уртах турнирдин гьалибчи ва призер, волонтердин гьерекалдин активный иштиракчи Эфенди Эфендиев, аздаказ кьуршахар кыунай Вироссиядин турнирдин призер, райондин кьенкьечивал патал тухвай акажунрин гьалибчи Сулейман Бейбалаев, футболдай райондин хьянавай командадин капитан, келунин отличник Ри-

ваз Медетов, аздаказ кьуршахар кыунай гзаф акажунрин гьалибчи ва призер, ММА-дай Россиядин

дова, «Сад тир Россия» Вироссиядин политический партиядин Сулейман-Стальский чкадин от-

чемпион, спортдин женгерай са шумуд турнирдин призер Эмир Агьмедов ава.

Жегьил спортсменриз тебрикдин келимаяр Чингиз Абдулмежи-

деленидин исполнительный секретарь Оруж Оружева лагыана, абурухь жележегда гьам келуна, гьамни спортда мадни еке агалкыунар хьана кьанзавайди кьейдна.

Россиядин Игитдин турнир

Сулейман-Стальский райондин 1-нумрадин ДЮСШ-дин спортдин залда Россиядин Игит Радим Халиков риклера хуьнин лишан яз волейболдай XVII-районрин уртах турнир кыле фена.

Турнир ачухунин мярекат лагьайта, Радим Халикован тварунихь галай Кьулан-Сталрин юкьван школада хьана. Ана райондин Кьилин везифаяр вахтуналди тамарзавай Лацис Оружева, хуьруьн АСП-дин кьил Марат Исмаилова, районда кардик квай спортдин, туризмдин ва жегьилрин крарин рекьяй Комитетдин директор Чингиз Абдулмежидова, школадин директор Ифрыз Бабаевади, Игитдин стха Насир Халикова иштиракна. Абуру Игитдин гьумбетдал цуькверин таж ва цуьквер эцигна, са декьикада кисна акава-

зуналди, Игит Радим Халикован экьуькьамат рикел хьана.

Райондин 1-нумрадин ДЮСШ-дин кьумекни галаз спортдин, туризмдин ва жегьилрин крарай Комитетди тешкилнавай турнирда Сулейман-Стальский, Хив ва Ахцегь районрин командайри иштиракна. Кьизгьиндаказ кыле фейи акажунра 1-чка Курхуьруьн командади кыуна.

2, 3 ва 4-чкай-риз, талуьк тирвал, Архитрин (Хив район), Агьа-Сталрин хуьрерин ва Ахцегь райондин

командаяр лайихлу хьана. Абуруз медалар, грамотаяр ва пулдин призар гана.

Кьудакай призерар хьана

Аялар хуьнин йикьаз талуькарна Дагьустандин Огни шегьерда аздаказ кьуршахар кыунай акажунар кыле фена. Ана 2008-2015-йисара дидедиз хьайи 150 спортсменди иштиракна.

Сулейман-Стальский райондин 1-нумрадин ДЮСШ-да тренер-преподаватель Эльбрус Гьажибалаеван гьилик вердишвилер кьачузвай Исмаил Рагьмалиева (38 кг.), Хейрулагь Ражабова (52 кг.), Саид Бремвова (32 кг.) ва Исакь Сайидгьасанова (27 кг.) турнирда 2 ва 3-приздин чкаяр кыуна. Абуруз медалар ва грамотаяр гана.

Нубатдин кьугьунар

Мини-футболдай Сулейман-Стальский райондин чемпионатдин 5-тур Цийи поселокдин минифутболдин майдандал кыле фена. Ана кьугьвай командайрихь агдадихь галай нетижаяр хьана: «Новый поселок» - «Касумкент» - 5:0, «Герейхановское» - «Карчаг» - 5:0, «Ага-Стал Казмаляр» - «Эминхюр» - 4:2, «Белый медведь» - «Новая Мака» - 8:1, «Ага-Стал» - «Вини-Стал» - 4:2.

Вад лагьай турда виридалайни хьсан кьугьвайди яз Мегьамед Фарманов («Ага-Стал Казмаляр» команда) хьяна.

Мини-футболдай чемпионатдин 6-тур Герейханован хуьре кыле фида.

Гьазурайди - Хазран Кьасумов

Берегись кишечных инфекций

Острые кишечные заболевания (ОКЗ) занимают одно из ведущих мест в структуре инфекционных заболеваний человека. Так, в Сулейман-Стальском районе с 01.01.2022 по 25.05.2022г. зарегистрировано 28 случаев ОКЗ, из них на детей до 17 лет приходится 26 случаев (92,8%). По сравнению с аналогичным периодом 2021г. отмечается снижение в 1,21 раза. Хотя в этом году и констатируется некоторое снижение заболеваемости ОКЗ, тем не менее сохраняется угроза резкого роста заболеваемости кишечными инфекциями.

ОКЗ это широкий круг заболеваний, имеющие единый путь передачи инфекции: пищевой, контактно-бытовой, водный. Факторами передачи возбудителей инфекции могут быть грязные руки, пищевые продукты, вода.

Все острые кишечные инфекции можно разделить:

- на инфекции вызванные бактериями (брюшной тиф, дизентерия, сальмонеллез, иерсиниоз, кампилобактериоз, холера и др.);
- на кишечные инфекции вирусной природы (ротавирусная инфекция, норовирусная инфекция, ОКЗ вызванные энтеровирусами, аденовирусами). Практически все возбудители кишечных инфекций чрезвычайно живучи. Они способны подолгу существовать в почве, воде, быстро размножаются в готовой пище, оставленной без холода, молочных продуктах, мясном фарше.

Симптоматика острых кишечных заболеваний различна и зависит от возбудителя заболевания, состояния организма и возраста больного.

Общими клиническими проявлениями для всех видов кишечных инфекционных заболеваний являются:

- повышение температуры тела (иногда до высоких цифр), слабость;
- расстройство пищеварения (тошнота, рвота, понос);
- острые боли в животе, вздутие живота.

ОКЗ могут развиваться внезапно, ухудшая состояния больного, особенно это касается детей, у которых быстро возникает обезвоживание. К сожалению, в последнее время учащаются случаи возникновения кишечных заболеваний среди детей. Заражение маленьких детей происходит чаще всего от больной матери при несоблюдении ею правил личной гигиены во время кормления и ухода за ребенком.

Необходимо придерживаться нескольких простых правил, которые помогут вам избежать кишечных заболеваний, в том числе холеры:

- не пейте сырую воду, употребляйте только кипяченую воду;
- мойте руки с мылом перед приемом пищи, после каждого посещения туалета, прогулок на улице;
- фрукты и овощи перед употреблением тщательно промойте проточной водой и обдайте кипятком;
- не употребляйте сырые куриные, утиные и гусиные яйца;
- сырое мясо, яйца храните в холодильнике отдельно от готовых блюд;
- соблюдайте чистоту в квартире и местах общего пользования, боритесь с мухами;
- соблюдайте правила гигиены при кормлении и уходе за детьми раннего возраста (обработка сосок, бутылочек, правильное приготовление смеси и др.).

Очень часто дети 7-10 летнего возраста берут в рот пальцы, ручки, карандаши и другие предметы - это увеличивает риск заражения кишечными инфекциями.

Основную опасность для организма при острых кишечных инфекциях, особенно при холере, представляет обезвоживание организма. Лечение в таком случае направлено не только на уничтожение возбудителя, но и на компенсацию потери воды. Вот почему важно немедленно обратиться к врачу и не заниматься самолечением, так как это может не только ухудшить состояние, но и привести к постановке ошибочного диагноза. Лишь врач сможет правильно поставить диагноз и назначить соответствующее лечение. **ПОМНИТЕ!**

Риск заражения кишечными инфекциями значительно возрастает в летний период года и главным врагом острых кишечных инфекций является **ЧИСТОТА!**

Филиал ФБУЗ «Центр гигиены и эпидемиологии в РД в г. Дербенте»

ГЬУЬРМЕТЛУ ЮЛДАШАР!

2022-йисан кьвед лагьай пай патал

«КУЬРЕДИН ХАБАРАР» газет кьхин башламишнава

Индекс:

6 вацранди – 51369

Газет подписка авун патал агьадихь галай кьиметар тайинарнава.

Почтуна ва адан чкайрал алай отделенийра:

6 вацра – 326,70 манат

Редакцияда:

6 вацра – 150 манат

Редакцияда газет кьхидайбурувай пул чкадал кьабулда.

Сулейман-Стальский райондин Информагентстводин коллективди **Тажибова Нафисат** кечмиш хьунихь галаз алакьалу яз Эскендароврин хизандиз ва мукьва-кьилийриз башсагьулугьвал гузва.

«КЮРИНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ»

(на лезгинском языке)

Тешкилатчи: Сулейман-Стальский райондин администрация

Кьилин редактор **А. М. Мирзалиева**

Редакциядин ва издателдин адрес: 368760, Кьасумхуьр, Стал Мусаибан куьче, 3. Телефон: 3-41-65

Печатдин квал

Газетдин электронный почта kizvestiya86@mail.ru

Газета зарегистрирована Южным окружным межрегиональным территориальным управлением по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций, регистрационный номер ПИ №10-4325 от 28.01.2002г.

Редакциядинни макьалайрин авторрин фикирар сад тахьун мумкин я. Макьалайрин, абура гьизвай делилрин дуьзвиллин патахьай жаваб авторри чки гуда. Макьалайриз рецензияр гузвач ва абур элкьвена вахкузвач. Чап ийиз вахкудай вахт 15:00. Чап ийиз вахкана 10:30 Газетдин индексар: Йисан – 63323; Зур йисан – 51369 Газет йиса 52 сеферда акаьтазава. Гь – И лишандик квай материалар гьакьидихь чапзавайбуру я. 12+ - Икьван яшар хьанвайбуру келрай. Газет ООО «Типография-М» типографияда чапна, 368600, Дербент шегьер, С. Кьурбанован куьче, 25. Тираж 1600. Зак. №